

Kambiyo Mevzuatında Yapılan Değişiklik ile Döviz Kredilerine İlişkin Getirilen Sınırlamalar

26.1.2018

Döviz Kredilerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Tebliğ

Reel sektörün döviz yükümlülükleri ile ilgili olarak bir süredir devam eden çalışmalar sonucunda, 25 Ocak 2018 tarihli ve 30312 sayılı Resmi Gazete’de Bakanlar Kurulu’nun “*Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar’da Değişiklik Yapılmasına Dair Karar*”ı (“Yeni Karar” - 2018/11185) ve Hazine Müsteşarlığı’nın “*Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ*”i (“Yeni Tebliğ” - 2018-32/46) yayımlanmıştır.

Yeni Karar ve Yeni Tebliğ ile gerçekleştirilmesi öngörülen değişiklikler döviz kredilerine ilişkin hükümlerle ilgili olup, söz konusu değişikliklerle Türkiye’de yerleşik kişilerin döviz yerine Türk Lirası (“TL”) cinsinden borçlanmaya yönlendirilmesi ve böylece reel sektörün döviz riskinin azaltılması hedeflenmektedir.

Yeni Karar’da döviz kredilerine ilişkin esaslar, “yurt dışından temin edilen krediler” ve “yurt içinden temin edilen krediler” olmak üzere iki ayrı madde altında düzenlemiştir.

Bahse konu düzenlemelerle getirilen başlıca değişiklikler aşağıda özetlenmektedir.

Döviz Kredilerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Tebliğ

I. Yurt dışından temin edilen kredilerde kısıtlamalar

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın («32 Sayılı Karar») kredilere ilişkin esaslara yer verilen yürürlükteki hükmü uyarınca, Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından kredi temin etmeleri, bu kredileri bankalar aracılığıyla kullanmaları kaydıyla serbesttir. Yeni Karar ile yapılan değişiklikler kapsamında ise Türkiye'de yerleşik kişilerin bazı istisnalar dışında döviz cinsinden borçlanmalarına kısıtlamalar getirilmiştir.

a) Döviz geliri olmayan Türkiye'de yerleşik tüzel kişiler açısından

Yeni Karar ile “***Döviz geliri olmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin yurtdışından kredi temin edemeyeceği***” düzenlenmiştir.

Öte yandan, Yeni Tebliğ'de söz konusu kredi kullanma engeli için sekiz başlık altında istisnalar öngörülmüştür. Söz konusu istisnaların mevcudiyeti halinde döviz geliri olma şartı aranmaksızın döviz kredisi temin edilebilir. Bu istisnalar arasında; “***Kredi bakiyesi 15 milyon ABD Dolarının üzerinde olan Türkiye'de yerleşik kişilerce kullanılacak döviz kredileri***” de yer almaktadır.

Döviz Geliri

Yapılan değişiklik ile 32 Sayılı Karar'ın “Tanımlar” maddesine, “**döviz geliri**” tanımı eklenmiştir. Bu tanıma göre; “döviz geliri”, ilgili mevzuat ile belirlenen ihracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerden elde edilen gelirlerdir.

Kredi Bakiyesi

Yapılan değişiklik ile 32 Sayılı Karar'ın “Tanımlar” maddesine “**kredi bakiyesi**” tanımı eklenmiştir. Bu tanıma göre; kredi bakiyesi, “yurt içinden ve yurt dışından temin edilen nakit döviz kredisi borçlarının geri ödemesi yapılmamış toplamını” ifade eder.

Döviz Kredilerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Tebliğ

a) Döviz geliri olmayan Türkiye’de yerleşik tüzel kişiler açısından (devamı)

Döviz geliri olma şartı aranmaksızın yurtdışından döviz kredisi alınabilecek haller şunlardır:

- Kamu kurum ve kuruluşları, bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketlerinin kullanacakları döviz kredileri
- Kullanım tarihinde kredi bakiyesi 15 milyon ABD doları veya üzerinde olan kişilerce kullanılacak döviz kredileri
- Yatırım teşvik belgesi kapsamında kredi almaları öngörülen Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından kullanılacak döviz kredileri ile Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararın eki (I) sayılı listenin 17. sırasında sayılan gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan makine ve cihazların (kullanılmış olanları ile aksam, parça, aksesuar ve teferruatları hariç) finansmanı için kullanılacak döviz kredileri
- Uluslararası ilana çıkılan yurt içi ihalelere ilişkin faaliyetlerle ilgili olarak ihaleyi kazanan Türkiye’de yerleşik kişilerin ve Savunma Sanayii Müsteşarlığınca onaylanan savunma sanayii projelerini üstlenen kişilerin kullanacakları döviz kredileri
- Kamu özel işbirliği modeli kapsamında gerçekleştirilecek projeleri yürütmekle görevli olan kişilerin kullanacakları döviz kredileri
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlere ilişkin bağlantılarını ve muhtemel döviz gelirlerini tevsik etmek kaydıyla, son üç mali yılda döviz geliri olmayan kişilerin tevsik ettikleri muhtemel döviz gelirleri toplamını aşmayacak şekilde kullanacakları döviz kredileri
- Bakanlıkça belirlenecek esaslar dahilinde kullanılacak döviz kredileri

Döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik kişilerce yukarıdaki haller kapsamında kullanılacak döviz kredilerinde bir sonraki sayfada açıklanan sınırlamalar uygulanmayacaktır.

Döviz Kredilerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Tebliğ

b) Döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik tüzel kişiler açısından

Yeni Karar ve Yeni Tebliğ’de, döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik kişiler için tutar sınırlaması öngörülerek, söz konusu sınırı aşmayacak şekilde, döviz kredisi kullanılabilmesi düzenlenmiştir. Bununla yurtdışından kullanılacak kredi tutarının ilgili kişilerin döviz gelirleri ile orantılı olacak şekilde belirlenmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu düzenleme uyarınca;

“Krediyi kullananın kullanım tarihindeki kredi bakiyesinin 15 milyon ABD Dolarının altında olması durumunda, kullanılmak istenen kredi tutarı ile mevcut kredi bakiyesi toplamı son üç yılın döviz gelirleri toplamını aşamaz.”

Örneğin; Türkiye’de yerleşik ve döviz geliri olan X Şirketinin;

(A) → Kredi Bakiyesi : 10 milyon USD

(B) → Döviz Gelirleri Top.(son 3 yıllık) : 15 milyon USD

(C) → Kullanılabilir Döviz Kredi Tutarı : Azami 5 milyon USD kredi kullanılabilir

$$(C) + (A) \leq (B)$$

$$10 \text{ m USD} + (C) \leq 15 \text{ m USD}$$

$$(C) \leq 5 \text{ m USD}$$

Yeni Tebliğ’de yukarıdaki şartlarda kredi kullanımına ilişkin usullere yer verilmiştir. Bu kapsamda, toplam kredi bakiyesi 15 milyon ABD dolarının altında olan Türkiye’de yerleşik tüzel kişilerin döviz kredisi kullanım talepleri sırasında son üç yıla ilişkin döviz gelirlerini mali müşavirler tarafından onaylanmış belgelerle tevsik etmeleri zorunlu tutulmuştur.

Döviz Kredilerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Tebliğ

b) Döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik tüzel kişiler açısından (devamı)

Bununla birlikte, Yeni Karar ve Yeni Tebliğ ile; bankaların, finansal kiralama şirketlerinin, faktoring şirketlerinin ve finansman şirketlerinin yurtdışındaki şubeleri (bankaların off-shore şubeleri dahil, serbest bölge şubeleri hariç) tarafından kullanılan kredi bakiyesinin son üç mali yılın döviz gelirleri toplamını aştığının sonradan tespit edilmesi durumunda kullanılan kredilerin aşım neden olan kısmının geri çağırılacağı veya TL krediye dönüştürüleceği hüküm altına alınmıştır.

Yeni Karar çerçevesinde, bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketleri döviz kredisi kullanım yasağına tabi değildir. Bu kuruluşlar, ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla kendi teamülleri çerçevesinde yurtdışından kredi temin edebilirler.

Ayrıca, Yeni Karar ile, Türkiye’de yerleşik kişilerin **yurtdışından dövize endeksli kredi kullanması yasaklanmıştır.**

Döviz geliri olan Türkiye’de yerleşik kişiler için tutar sınırlaması öngörülmüş ve uygunluk kontrolü yükümlülüğü aracılık yapan bankaya yüklenmiştir.

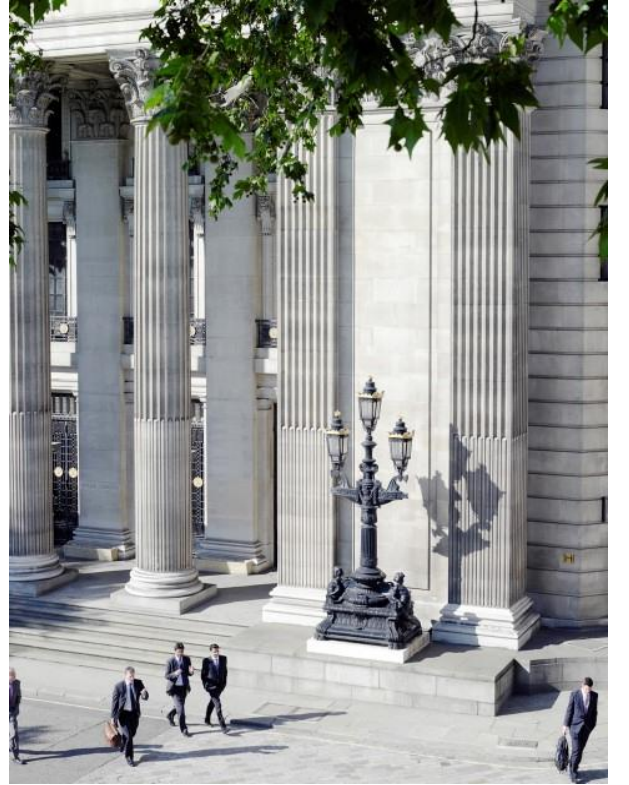
Döviz Kredilerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Tebliğ

c) Türkiye’de yerleşik gerçek kişiler açısından

32 Sayılı Karar’ın kredilere ilişkin esaslara yer verilen yürürlükteki hükmü uyarınca, Türkiye’de yerleşik gerçek kişiler ancak bazı hallerde, yurt içinden ve yurtdışından döviz kredisi veya dövize endeksli kredi kullanabilmekteydi. Örneğin; yurtiçindeki bankalardan ticari veya mesleki amaçla dövize endeksli kredi kullanmaları mümkündü.

Yeni Karar ile yapılan değişiklikler kapsamında ise, **gerçek kişilerce döviz kredisi kullanılmayacağı** düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle, Türkiye’de yerleşik gerçek kişilerin döviz yükümlülüklerinin azaltılması hedeflenmektedir.

Türkiye’de yerleşik gerçek kişiler döviz kredisi kullanamayacak.

Döviz Kredilerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Tebliğ

II. Yurt içinden temin edilen kredilerde kısıtlamalar

Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtiçinden döviz kredisi kullanma hususunda yurtdışından kredi kullanımında olduğu gibi, kredi kullananın **(i)** döviz geliri olan, **(ii)** döviz geliri olmayan, **(iii)** gerçek kişi olmasına göre sınırlandırmalar getirilmiştir. Söz konusu sınırlamalar ve istisnalar yukarıda açıklanan yurt dışından temin edilen krediler ile paraleldir.

Yeni Karar ile bankalarla paralel şekilde diğer finansal kuruluşlarca döviz kredisi kullandırılmasına imkân sağlanması amacıyla ilgili hükümlerde değişiklikler yapılmıştır. Bu çerçevede, bankaların Türkiye’de yerleşik kişilere ortalama vadesi bir yıldan uzun ve tutarı 5 milyon ABD doları ve üzerinde olan döviz kredisi kullandırılmasına ilişkin hüküm kaldırılmış olup, Türkiye’de yerleşik kişilerin, yurtiçindeki bankalar ile finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerinden kullanabilecekleri döviz kredilerine ilişkin esaslar yeniden düzenlenmiştir.

Öte yandan, Yeni Tebliğ ve Yeni Karar’da, kredi bakiyesinin son üç yıllık döviz gelirleri toplamını aştığının sonradan tespit edilmesi durumunda yurt içinde bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerinden kullanılan kredilerin geri çağırılacağı veya TL krediye dönüştürüleceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Bankalar ile Türkiye’de yerleşik finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketleri Türkiye’de yerleşik kişilere belirli sınırlar dahilinde döviz kredisi kullandırabilecekler.

Döviz Kredilerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve Tebliğ

Yürürlük tarihi ve geçiş hükümleri

Yeni Karar ve Yeni Tebliğ, 02.05.2018 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yürürlük tarihinde açık bulunan ve kredi bakiyesi 15 milyon ABD dolarının altında olan Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından yurtiçinden ve yurtdışından temin edilmiş olan döviz kredileri, önceki sayfalarda yer verilen kapsam ve sınırlamalara girenler hariç olmak üzere, hiçbir şekilde döviz kredisi olarak yenilenemez.

Yürürlük tarihinde açık bulunan dövize endeksli krediler, hiçbir şekilde dövize endeksli kredi olarak veya ve önceki sayfalarda yer verilen kapsam ve sınırlamalara girenler hariç olmak üzere, hiçbir şekilde döviz kredisi olarak yenilenemez.

Yürürlük tarihinden önce kullanılmış olan döviz kredileri ve döviz endeksli krediler kredi bakiyesi hesaplamasına dahil edilir.

Finans Hukuku Ekibimiz

Umurcan Gago

Gündüz Şimşek Gago Avukatlık Ortaklığı
Şirket Ortağı
T: +90 (212) 326 64 72
umurcan.gago@gsg hukuk.com

Alper Onar

Gündüz Şimşek Gago Avukatlık Ortaklığı
Kıdemli Müdür
T: +90 (212) 326 63 11
alper.onar@gsg hukuk.com

Pınar Tatar

Gündüz Şimşek Gago Avukatlık Ortaklığı
Müdür
T: +90 (212) 326 66 71
pinar.karamahmutoglu@gsg hukuk.com

GSG Hukuk

Gündüz Şimşek Gago Avukatlık Ortaklığı ("GSG Hukuk") pek çok farklı sektörde faaliyet gösteren yerli ve yabancı sermayeli müşterilerine kuruluşlarından itibaren tüm hukuki işlemlerine yönelik hizmet vermektedir. GSG Hukuk, 32 avukat barındıran 43 kişilik deneyimli ekibiyle gerek genel hukuk gerekse vergi ve gümrük uyuşmazlığı alanındaki tecrübesini aynı çatı altında toplamıştır.

GSG Hukuk olarak müşterilerimiz için oluşturduğumuz ekiplerde ilgili sektörde yetiştirdiğimiz deneyim sahibi ve uzmanlaşmış avukatlar bulundurmak önceliklerimiz arasındadır. Söz konusu yaklaşımla çeşitli sektörlerde geniş bir yelpazede hukuki danışmanlık ve avukatlık hizmeti sunmaktayız.